

л-т Добрин Матеев Русев

РОЛЯ НА БЪЛГАРИЯ В СИГУРНОСТТА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

Днес живеем в ерата на информационните технологии, които са естествено продължение на развиващия се с високи темпове процес на глобализацията. Едно от най-важните „оръжия“ на 21 век е информацията. Ако разполагаме с навременна информация може да вземем мерки да предотвратим появата на нов конфликт, да възпрепятстваме терористичен акт и да спасим стотици човешки животи. Това са аспекти на сигурността, които са от първостепенно значение за страните в Европейският съюз

Развиването на информационното и оперативно сътрудничество, включително и чрез информационен обмен с разузнавателните структури на ЕС, спомага за вземането на адекватни решения в областта на сигурността и утвърждава България като надежден партньор на съюза. Информационният обмен не е едностранен процес и затова трябва да се има предвид развитието на процесите за добиване на разузнавателна информация. Българският интерес в рамките на ЕС е да се подкрепят усилията към поддържане и укрепване на сигурността, да се отговаря своевременно и ефективно на възникващите заплахи и рискове - колкото е възможно по-далеч от границите на европространството, и колкото е възможно по-рано.

Действията в защита на националната сигурност се ориентират приоритетно към предотвратяване на международните заплахи и рискове и укрепване на наднационални механизми за отбрана. Това схващане допринася за нарастване на обществената подкрепа за приобщаването на България към международните организации за сигурност като гарант за мир и стабилност.

Целесъобразно е България да отстоява позицията, че без поддържането на надежден информационен поток няма да може да се постигне желаното ниво на сигурност на еврообщността. Аз подкрепям тезата, че е важно да се съсредоточат ресурси в научни изследвания в областта на отбраната и техническото развитие на електронното разузнаване.

Фактори като икономическата криза, скъпото военно и комуникационно оборудване принуждават държавите от Европейският съюз да търсят решение в съвместни проекти. Тяхното осъществяване налага и въвеждането на стандартизация на информационните системи с оглед постигане на оперативна съвместност, което е още една стъпка към развитието на информационно и оперативно сътрудничество.

Освен това споделянето на практически подходи по решаването на различни проблеми от нации, които вече са извървели сложния път по тяхното решаване, ще ускори в значителна степен процесите по тяхното внедряване в национални разузнавателни системи. Разбира се, тук трябва да се отчитат и аргументи по отношение на чувствителността към определен тип информация на национално и международно ниво, както и фактори, свързани с изградения до момента имидж на всеки един участник в подобни срещи и структури. От тази гледна точка демонстрирането на адекватно политическо поведение във всяка една ситуация, изискваща своевременна реакция, ще продължава да играе много сериозна роля при изграждането на взаимно доверие в общия европейски дом.

Днес модернизирването на въоръжените сили поставя всяка държава пред избора как да осъществи реформата си в тази област. Съществуват няколко подхода за практическото реализиране. Най-скъпият, но даващ най-бързи и качествени резултати, е чрез придобиването на въоръжение от най-висок технически и технологичен стандарт в съответните области. Друг подход е чрез придобиване на въоръжение от среден технологичен клас, включително и вече употребявано, за сметка на по-ниската ефективност и нуждата от по-голям ресурс от личен състав и апаратни средства за постигане на желаните резултати. И в двата подхода остава като сериозно ограничение цената на въоръжението. От това, което се публикува в медиите става ясно, че нашата страна прилага в по-голяма степен втория подход за областите, в които не са характерни толкова бързи темпове на развитие на технологиите. Но когато става дума за информационни технологии не може да става дума за прилагане на вторият подход.

С оглед на посочените съображения, смятам, че пред нашата страна съществуват следните перспективи за развитие по подобряване на общата европейска сигурност:

- **Развиване на информационно и оперативно сътрудничество**, в това число и чрез подобряване на информационния обмен с разузнавателните структури на ЕС, с разузнавателните органи на страните - членки на ЕС, и с партньорските служби в интерес на националната и колективната отбрана и сигурност. Използване на космически, авиационни, морски или земни системи за получаване на изображения.
- **Подпомагане и участие в съвместни операции със специални служби и органи на други държави** и международни организации въз основа на междуправителствени или междуведомствени договори и споразумения или в рамките на коалиционните дейности.
- **Участие в кръгли маси с представители на сродни структури по обсъждане на новите информационни стандарти и дискутиране на работещи подходи по тяхното овладяване с цел извличане на оперативна информация.** Като допълнение към посоченото може да се има предвид и осигуряване на възможности за повишаване на подготовката на експертно ниво чрез участие в съответните курсове и семинари.

Страните-членки имат делегирани представители в Брюксел по въпросите на сигурността и отбраната, които координират своите позиции в редица работни групи. Това показва, че Европейският съюз вече има инструменти за действие, и от нас зависи как ще ги използваме, подобрим и осигурим с още повече ресурси и политическа воля. Европа обаче е повече от сбора на отделните си части и тези усилия си струват, защото можем да защитаваме по-ефективно интересите на 500 милиона европейски граждани.